

FJÁRMÁLAÆFTIRLITIÐ

Alþingi
B.t. efnahags- og skattanefndar
v/ Austurvöll
150 REYKJAVÍK

Alþingi
Eriandi nr. P 138/1450
komudagur 26. 3. 2010

26. mars 2010
Tilvísun: 2010030038

Efui: Umsögn um frv. til laga um breytingu á lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, 288. mál - 138. löggjafarþing

Fjármálaeftirlitið vísar til tölvupóst efnahags- og skattanefndar Alþingis, dags. 11. mars sl., þar sem óskað er umsagnar Fjármálaeftirlitsins um frumvarp til laga um breytingar á lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða (ársfundir, stjórnir og fjárfestingarstefna sjóða), sem er 288. mál, 138. löggjafarþings.

3. gr.

Í 3. gr. a frumvarpsins er kveðið á um að atkvæðisrétt á ársfundum lífeyrissjóðs hafi allir þeir sjóðfélagar sem greitt hafa í sjóðinn fyrir síðustu áramót. Hver sjóðfélagi fari með eitt atkvæði og að einfaldur meirihluti ráði úrslitum mála.

Fjármálaeftirlitið getur tekið undir að miðað við núverandi löggjöf sé stjórnun lífeyrissjóðanna háð ákveðnum umboðsvanda, sem lýsir sér í því að stjórnarmenn lífeyrissjóðanna sitja þar ekki í krafti umboðs frá þeim sem eiga þau réttindi sem vistuð eru í sjóðunum. Sjóðfélagar, sem eigendur réttindanna, geta í flestum tilfellum ekki haft áhrif á skipan stjórnarmanna, þótt öll starfsemi sjóðanna miði að því að gæta og ávaxta eignir sem eiga að standa undir lífeyri sjóðfélaganna. Frá þessu eru aðeins fáeinar undantekningar, m.a. í Íslenska lífeyrissjóðnum og Almenna lífeyrissjóðnum.

Fjármálaeftirlitið getur fallist á að aukið sjóðfélagalýðræði væri til þess fallið að bæta rekstur lífeyrissjóðanna og auka eftirlit með ráðstöfun fjármuna þeirra. Hins vegar er álitamál hvort það teldist lýðræðislegt í þessu sambandi að sú hugmynd yrði útfærð með þeim hætti að hver sjóðfélagi færi með eitt atkvæði. Er þá haft í huga hvort það væri sanngjarnt að sá sem hefði greitt iðgjöld til lífeyrissjóðs í fáeina mánuði, hefði sama atkvæðavægi og hinn sem hefði greitt þangað öll sín lífeyrisiðgjöld í 40 ár. Þá tekur frumvarpsgreinin ekki á því hvort leggja eigi að jöfnu iðgjöld þeirra sem greiða til sameignardeilda og séreignardeilda lífeyrissjóða.

Fjármálaeftirlitið telur að það yrði almennt til bóta að auka áhrif sjóðfélaga á stjórnarkjör í lífeyrissjóðum, en gerir að öðru leyti ekki athugasemdir við þá útfærslu sem lögð er til í frumvarpinu.

4. gr.

Í 4. gr. a frumvarpsins er lagt til að gerðar séu breytingar á 1. mgr. 31. gr. laganna sem varðar hæfi stjórnarmanna, framkvæmdastjóra og forstöðumanns endurskoðunardeildar lífeyrissjóðs. Í greinargerð er vísað til að frumvarpsgreinin sé í samræmi við nýsamþykkt lög um Bankasýslu

rikisins, en fyrirhugað er að gera sambærilegar breytingar á 52. gr. laga nr. 161/2002 um fjármálaafyrirtæki, skv. frumvarpi sem liggur fyrir Alþingi.

Í gildandi lögum er kveðið á um að stjórnarmenn í lífeyrissjóði skuli vera fjár síns ráðandi, en bætt hefur verið inn í málsgreinina að þeir skuli einnig vera fjárhagslega sjálfstæðir. Í öðru lagi er samkeppnislögum bætt við þá upptalningu sem fyrir er í lögnum yfir þau lög sem stjórnarmenn mega ekki hafa hlotið dóma fyrir brot á síðastliðin fimm ár. Í þriðja lagi er bætt við þann lista orðunum „eða sérlægum sem gilda um aðila sem lúta opinberu eftirliti með fjármálastarfsemi.“

Með síðasttalda atriðinu er í reynd tiltekið að þeir stjórnarmenn sem hlotið hafa dóma fyrir brot á lögum nr. 161/2002 um fjármálaafyrirtæki, lögum nr. 30/2003 um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði eða lögum nr. 108/2007 um verðbréfavíðskipti svo eitthvað sé talið, uppfylli ekki hæfisskilyrði laganna til setu í stjórn lífeyrissjóðs. Jafnframt fellur undir þessa skilgreiningu brot á lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, enda verður að telja eðlilegt að brot á þeim lögum varði vanhæfi til setu í stjórn lífeyrissjóðs, en svo er ekki samkvæmt gildandi lögum.

Fjármálaeftirlitið telur að sú breyting sem hér er lögð til sé til bóta, með vísan til þess sem að ofan greinir.

Í 4. gr. b er lagt til að um meðferð trúnaðarupplýsinga og verðbréfavíðskipta stjórnarmanna, framkvæmdastjóra og starfsmanna lífeyrissjóða fari samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti. Fjármálaeftirlitið telur að frumvarpsgrein þessa þyrfti að útfæra með nákvæmari hætti og tiltaka til hvaða greina eða hvaða kafla umræddra laga er verið að vísa.

5. gr.

Í 5. gr. frumvarpsins er lagt til að bætt verði nýrri málsgrein við 37. gr. laganna sem kveði á um að fjárfestingarstefna lífeyrissjóðs skuli ætíð vera aðgengileg fyrir sjóðfélaga. Ennfremur skuli stjórn lífeyrissjóðs birta upplýsingar um fjárfestingar í hlutabréfum, skuldabréfum, afleiðusamningum og aðrar skuldbindingar sjóðsins og stöðu þeirra á 12 vikna fresti á skilmerkilegan og aðgengilegan hátt fyrir sjóðfélaga, þ.e. hversu mikið er fjárfest í hverjum flokki.

Fjármálaeftirlitið er almennt fylgjandi auknu gagnsæi í rekstri aðila á fjármálamarkaði, þar með auknum aðgangi sjóðfélaga að upplýsingum um fjárhagslega stöðu lífeyrissjóða eins og lagt er til í 5. gr. og í 3. gr. c. Hins vegar telur Fjármálaeftirlitið að ofangreind grein frumvarpsins nái ekki tilgangi sínum að öllu leyti, þar sem það veiti sjóðfélögum takmarkaða innsýn í fjárhagsstöðu sjóðsins að birta aðeins upplýsingar um hversu mikið er fjárfest í hverjum þeirra flokka sem frumvarpsgreinin tiltekur. Fjármálaeftirlitið myndi því mæla með að frumvarpsgreinin yrði útfærð nánar.

6. gr.

Í 6. gr. frumvarpsins er lagt til að 55. gr. laganna verði breytt á þann veg að refsing við brotum á lögnum verði þyngd úr einu ári í tvö ár.

Fjármálaeftirlitið er hlynnt þeirri tillögu sem fram kemur í frumvarpinu að þyngja viðurlög í 55. gr. laganna. Fjármálaeftirlitið vill hins vegar í þessu sambandi vekja athygli á að 27. október 2004 skipaði þáverandi forsætisráðherra, að tillögu dómsmálaráðherra og viðskiptaráðherra,

nefnd um viðurlög við efnahagsbrotum. Markmið nefndarinnar var að móta ný viðmið um beitingu viðurlaga við efnahagsbrotum, þ.e. hvenær rétt væri að beita stjórnvaldssektum annars vegar og annars konar viðurlögum hins vegar. Nefndin skilaði niðurstöðum sínum í Skýrslu nefndar um viðurlög við efnahagsbrotum, þann 12. október 2006. Í meginatriðum fólust niðurstöður hennar í þyngingu refsheimilda og auknum heimildum til að beita stjórnvaldssektum við brotum á fjármálamarkaði.

Í framhaldi af skýrslu nefndarinnar lagði viðskiptaráðherra fram frumvarp til laga um breytingar á lagaákvæðum um viðurlög við brotum á fjármálamarkaði, sbr. 523. mál, 133. löggjafarþing 2006–2007. Frumvarp þetta varð síðar að lögum nr. 55/2007 um breytingar á lagaákvæðum um viðurlög við brotum á fjármálamarkaði.

Með lögum þessum var gerð breyting á viðurlagaköflum laga nr. 33/2003, um verðbréfavíðskipti, laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, laga nr. 34/1998, um starfsemi kauphalla og skipulegra tilboðsmarkaða, laga nr. 131/1997, um rafræna eignarskráningu verðbréfa, laga nr. 30/2003, um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði, laga nr. 60/1994, um váttryggingastarfsemi og laga nr. 32/2005, um miðlun váttrygginga.

Nefndin um viðurlög við efnahagsbrotum gerði það einnig að tillögu sinni að sambærilegar breytingar yrðu gerðar á lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Ekki var farið eftir þeirri tillögu nefndarinnar þegar frumvarp það sem síðar varð að lögum nr. 55/2007 var lagt fyrir Alþingi í janúar 2007. Eru lífeyrissjóðirnir því einu aðilarnir á fjármálamarkaði hér á landi sem ekki lúta þeirri samræmingu viðurlaga sem komið var á með ofangreindum lögum.

Nú liggja aðeins refsiviðurlög við brotum á lögum nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða en núverandi ákvæði 55. gr. er svohljóðandi: „Brot gegn lögum þessum varða sektum eða fangelsi allt að einu ári, nema þyngri refsing liggji við samkvæmt almennum hegningarlögum. Sé brot framið í þágu lögaðila er heimilt að beita stjórnendur lögaðilans framangreindum viðurlögum og einnig er heimilt að gera lögaðilanum sekt.“

Fjármálaeftirlitið telur að við endurskoðun á viðurlagaákvæði laga nr. 129/1997 ætti að hafa tillögur framangreindrar nefndar um viðlög við efnahagsbrotum í huga, en ein af tillögum hennar fólst í að hækka refsiramma laganna um eitt ár, eins og lagt er til í þessu frumvarpi. Jafnframt ætti að taka upp tillögur nefndarinnar að setja ákvæði um heimild til álagningar stjórnvaldssekta inn í lög.

Virðingarfyllt,

FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

Halldóra E. Ólafsd.
Halldóra E. Ólafsdóttir

Ólafur E. Friðriksson
Ólafur E. Friðriksson

Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd
Nefndasvið Alþingis
Alþingi v/Austurvöll
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 25. mars 2010
2010030011/42-1-1
TB
jgo/tb

Frumvarp til laga um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum,

Visað er til tölvupósts/bréfs frá sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd Alþingis, dags. 15. mars sl., þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um frumvarp til laga um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum, 342. mál.

Náttúrufræðistofnun Íslands gerir ekki athugasemdir við framangreint frumvarp enda kemur það ekki inn á verksvið stofnunarinnar.

Virðingarfyllst

Jón Gunnar Ottósson
forstjóri

Trausti Baldursson

